

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nejla Demir

Yeşil Sol Parti Ağrı Milletvekili

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, “Türkiye’de Erkek Şiddetiyle Mücadelede Kolluk Uygulamaları” raporunu yayımladı. Vakıftan destek alan 13 kadının, Kadın Destek Uygulaması’na (KADES) ilişkin deneyimine yer verilen raporda, “KADES ile ilgili kullanıcı deneyimini paylaşan kadınların 5’i kötü uygulamayla karşılaştığını ifade etmiştir. Karşılaşılan olumsuz uygulamalar; polisin geç gelmesi ya da yanlış adrese gelmesi, gelen polislerin eksik ya da yanlış uygulama gerçekleştirmesi olarak aktarılmıştır.”

1 Mart 2022 – 1 Mart 2023 tarihleri arasında Mor Çatı’nın veri sistemine kayıtlı olan, dayanışma merkezinden ya da sığınağından destek alan kadınların ve çocuklarının deneyimleri ve onlarla dayanışma kuran gönüllülerin tanıklıkları var.

Kolluğun görevleri: 6284 sayılı Kanun ile şiddete maruz kalan kadının korunması için kolluğa mahkeme veya mülki amir kararı aramadan uygun barınma yeri sağlanması, geçici fiziki koruma altına alınması, şiddet uygulayanın hakaret içeren söz ve davranışlarda bulunmaması, şiddet uygulayanın konuttan derhal uzaklaştırılması, şiddet uygulayanın şiddete maruz kalan kişiye, çocuklara ve yakınlarına yaklaşmaması gibi koruyucu ve önleyici tedbirler alma ve tedbir kararlarının uygulanması görevi verilmektedir. Kanunla beraber kolluğa, bazı koruyucu ve önleyici tedbirleri, ilgili makamdan tedbir kararı olmasa bile, geçici olarak uygulama yetkisi verilmektedir. Buna göre, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde (acil durumlarda) kolluk birimleri mahkeme veya mülki amir kararı aramadan (daha sonra onay almak üzere) şiddete karşı tedbir kararı almak durumundadır. Bu anlamda kolluğun hem şiddet henüz gerçekleşmeden alınacak önleyici tedbirler hem de şiddete maruz kalan kadınların korunması ve can güvenliğinin sağlanmasında sorumluluğu birincildir.

Kolluk birimlerine yapılan başvurularda yapılması gerekenler:

- Şiddete maruz kalan kadın, kendisinin başvurusu yahut KADES veya telefonla ihbar üzerine polis devriye ekibinin olay yerine intikal etmesi üzerine büro amirliklerine getirilmelidir.
- Eğer başvuru herhangi bir karakola yapıldıysa, başvuran kadın Aile içi ve Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Büro Amirliklerine yönlendirilir. Eğer ekonomik nedenlerle ya da

güvenlik riski nedeniyle kendi gitme imkânı yoksa karakoldan büroya polis eşliğinde götürülmelidir.

- Büro amirliğinde görüşme yapılmalı ve 12 sayfalık inceleme formu doldurulmalıdır. Bu form bir "risk analizi" içerir ve bu analize göre tedbir kararları alınması beklenmektedir.
- İnceleme formu doldurulduğu anda ŞÖNİM sisteminde bu form görünür hale gelmelidir.
- 12 yaş altı çocuklar için pedagog ve avukat eşliğinde ifade alınmalıdır.
- Kadın gerekirse darp raporu için hastaneye götürülmelidir.
- Gerekirse polis kadının adliyeye gitmesi için refakat etmelidir.
- Kadının ŞÖNİM'e gitmesi gerekiyorsa polis eşliğinde götürülmelidir.
- Kadının sosyal yardım ihtiyacı varsa SYDV'ye başvurusu yapılmalıdır.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede kilit bir rolü olan kolluk birimlerinin sistemde konumlanış biçiminin sorunlu olduğunu ve bu durumun bir dizi kötü uygulamayı tetiklediğini görüyoruz. Kolluk birimlerinin görevlerine bir sosyal hizmet uzmanının sunabileceği hizmetleri tanımlamak, sistemin işlemlerini en başından imkânsız hale getiriyor. Bu nedenle kötü uygulamalar yaygın bir pratik olarak gözlemleniyor. Kuşkusuz cinsiyetçi bakış açısı ile hareket etmek, kadınların maruz kaldıkları kötü uygulamaların temel nedeni. Bir diğer yandan kolluk birimi gibi emir komuta zinciri içerisinde görev yapıp kanunları eksiksiz uygulamakla yükümlü bir mekanizmada kötü uygulamalar ile karşılaşılması denetim eksikliği ve sistemsel sorunların da işaretçisidir.

Bu bağlamda;

1. Şiddetle mücadele mekanizmalarının her birinde kadına yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynakladığı bilinmekte midir? Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesine dönük herhangi bir girişimde bulunacak mısınız? Konuya dair çözüm önerileriniz var mıdır veya nelerdir?
2. Kolluk birimlerinin şiddete maruz kalan kadınlar için birincil başvuru merkezi işlevi görmemelerinin nedeni nedir? Kolluk birimlerinden bu görev alınarak kadınların ihtiyacını kapsamlı olarak anlayıp kadınlarla birlikte planlama yaparak sosyal destek sunabilecek kurumlara bu görevin verilmesi ve ŞÖNİM'lerin bu kurumlar arası koordinasyonu üstlenmeleri amacıyla herhangi bir çalışmanız var mıdır veya olacak mıdır?
3. Özellikle sosyal hizmet sunacak kurumlar tarafından kadınlara adli süreçler ve hukuki haklarına dair bilgilendirme yapılması için ilgili mevzuatta değişiklikte bulunacak mısınız? Bahse konu olan bu desteğin kolluk birimlerince verilmemesi gerektiğini düşünüyor musunuz?
4. Gizlilik ihlali, yanlış/eksik bilgi verme, yasada belirtilen görevleri yerine getirmeme gibi görev ihlalleri titizlikle kovuşturma ve soruşturmaya tabi tutulmamasının gerekçesi nedir? Kolluk personelinin keyfi davranışlarının önüne geçilmesi amacıyla ne gibi yaptırımlarda bulunacaksınız?

5. Personel eğitimlerine toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimlerini de eklemeyi düşünüyor musunuz?
6. Kolluk birimlerine şiddet nedeniyle başvuran kadınlar için yapılan risk analizinin sürece etkisi alanda çalışma yürüten kadın örgütlerinin de dahil edilmesi gerekmez mi?
7. Kolluk birimlerinin 6284 sayılı Kanun ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı'nda tanımlanan görevlerine dair uygulaması periyodik izleme ve değerlendirmeye ne sıklıkta tabi tutularak etkinliği ne şekilde ölçülmektedir?
8. Kolluk birimine yapılan şiddet başvurularına dair nitelikli veri tutulmakta mıdır ve bu veriler düzenli olarak kamuoyu ile paylaşılıyor mudur?
9. Savcılık ve Aile Mahkemeleri tarafından kadınların şiddet öyküleri ve ihtiyaçlarını gözetmeden, birbirinin kopyası tedbirler verilmesinin önüne nasıl geçilecektir? ŞÖNİM'lerin de dahiliyeti ile kadınların ihtiyacına uygun süre ve kapsamda tedbir verilmesi, ihtiyacın devam ettiği durumlarda kadınların başvurması gerekmeden gerekli uzatma işlemlerinin yapılması için herhangi bir girişimde bulunacak mısınız?
10. Verilen tedbir kararlarının, çocuğun anne ile birlikte olduğu durumlarda çocuk için de uygulanması sağlanarak ve çocuğun durumunun anneden bağımsız ele alınmaması amacıyla gerekli yasal düzenlemeleri ne zaman yapacaksınız?